

به نام خداوند جان آفرین

دانشگاه علوم پزشکی لرستان
مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی
واحد برنامه ریزی آموزشی
طرح درس ترمی اصول و مهارت های پرستاری

مقطع و رشته‌ی تحصیلی: کارشناسی پرستاری

گروه آموزشی: پرستاری

دانشکده: پرستاری بروجرد

پیش نیاز:-

نوع واحد: تئوری

تعداد واحد: ۱/۵

نام درس: اصول و مهارت های پرستاری

زمان برگزاری کلاس

مکان برگزاری: کلاس ۲۰۴

ساعت: ۱۰-۱۲

روز: شنبه ها

مدرسین (به ترتیب حروف الفبا): خانم زهره حجتی

مسئول درس: خانم زهره حجتی

تعداد دانشجویان:....

شرح دوره:

این درس بعنوان درسی پایه ارائه می‌گردد که شامل دو بخش مفاهیم اساسی و مهارت های پرستاری است. در این درس به برخی مفاهیم مرتبط با ارائه مراقبت های اساسی و نیز مهارت های پرستاری پرداخته می‌شود به طوری که دانشجویان با مفاهیم اساسی و اصول و اصطلاحات اساسی برخی مهارت ها و مبانی اندازه گیری آن آشنا می‌شود.

هدف کلی: (لطفا شرح دهید)

آشنایی با برخی مفاهیم اساسی در پرستاری و مبانی مهارت های بالینی پرستاری و کسب آمادگی لازم جهت یادگیری مؤثرتر مهارت ها و اجرای رویه ها در مرکز مهارت های بالینی و عرصه واقعی مراقبت از مددجویان

اهداف بینابینی: (در واقع همان اهداف کلی طرح درس است)

۱. مفهوم نیاز، انواع و بررسی آن
۲. شناسایی مفاهیم مرتبط با اکسیژن رسانی
۳. تامین امنیت مددجو
۴. تغذیه و حمایت تغذیه ای
۵. آشنایی با مایعات بدن، دفع ادراری و دفع گوارشی
۶. آشنایی با کنترل عفونت
۷. آشنایی با مفهوم حرکت و بی حرکتی
۸. آشنایی با مراقبت از زخم و زخم فشاری
۹. پرستاری از مددجوی تحت عمل جراحی
۱۰. شناخت علائم حیاتی، محدوده طبیعی، عوامل مؤثر و حالت های غیرطبیعی آن
۱۱. شناخت راه ها، وسایل کنترل علائم حیاتی و چگونگی ثبت آن
۱۲. شناسایی مفهوم حرکت، بی حرکتی و عوارض آن
۱۳. شناخت مفهوم و چگونگی پذیرش، انتقال و ترخیص مددجو
۱۴. آشنایی با اصول ثبت و گزارش نویسی
۱۵. آشنایی با اصول دارو درمانی و محاسبات دارویی
۱۶. آشنایی با احکام اسلامی در مراقبت از مددجویان

اهداف رفتاری درس (نظری):

✓ در پایان جلسات واحد درسی دانشجو قادر خواهند بود:

۱. شناخت نیازهای اساسی انسان

مدل نیازهای اساسی انسان را شرح دهد. نیازهای اساسی انسان را تعریف نماید. هرم نیازهای مازلو را با ذکر مثال شرح دهد.

۲. شناسایی عفونت و چگونگی کنترل آن

- عفونت را تعریف نماید.
- فرایند عفونت را شرح دهند.
- بیماری عفونی را تعریف نماید.
- عوامل موثر بر بروز عفونت را برشمارند.
- چگونگی دفاع بدن در مقابل عفونت را توضیح دهند.
- احتیاطات استاندارد را برای پیشگیری و کنترل عفونت شرح دهند.
- چگونگی طبقه بندی وسایل را جهت ضد عفونی توضیح دهند.

۳. شناخت امنیت مددجو و چگونگی تامین آن

- مفهوم امنیت و ایمنی مددجو را به درستی شرح دهد.
- ویژگی های محیط ایمن را بر شمرد.
- عوامل تاثیر گزار بر ایمنی مددجو را به درستی شرح دهد.
- شیوه های پیشگیری و کنترل خطرات در بیمارستان ها را کامل شرح دهد.

۴. شناسایی مفهوم تغذیه در مراقبت از مددجو

- تغذیه و علم تغذیه را توضیح دهد.
- وظیفه پرستار را در مراقبت تغذیه ای مددجو شرح دهد.
- ویژگی های تغذیه مطلوب را بر شمرد.
- دسته های غذایی را شرح دهد.
- عوامل موثر بر تغذیه مددجو را شرح دهد.
- شیوه بررسی مشکلات تغذیه مددجو را شرح دهد.
- مشکلات شایع تغذیه ای مددجویان را بر شمرد.
- تشخیص های پرستاری مربوط به مشکلات تغذیه ای مددجویان را لیست نماید.
- روش های مختلف تغذیه مددجو را بیان کند.
- جهت برآوردن نیازهای تغذیه ای مددجو بر حسب شرایط سلامتی وی تدابیر پرستاری خود را برنامه ریزی نماید.
- انواع رژیم های غذایی مورد نیاز مددجویان را بر شمرد.

۵. شناسایی تعادل مایعات و الکترولیت ها در مددجو

- نقش مایعات و الکترولیت های مهم بدن را در اعمال حیاتی بدن به طور خلاصه شرح دهد.
- چگونگی انتقال و جابجایی مایعات و الکترولیت ها را در بدن توضیح دهد.
- روش های طبیعی بدن برای حفظ تعادل مایعات را شرح دهد.
- انواع اختلالات ناشی از عدم تعادل مایعات را شرح دهد.
- انواع مایعات مصرفی برای حفظ تعادل مایعات را شرح دهد.
- روش های جایگزینی آب و الکترولیت های بدن را به طور خلاصه شرح دهند.

۶. شناسایی مفاهیم مرتبط با اکسیژن رسانی

- عوامل موثر بر تنفس را به درستی شرح دهد.
- چگونگی تاثیر شیوه زندگی و عادت فردی بر سیستم تنفسی را شرح دهد.
- اصطلاحات مربوط به الگوهای تنفسی را به طور صحیح تعریف کند.
- قسمت های مختلف دستگاه تنفسی (فوقانی و تحتانی) موثر در اکسیژن رسانی را به طور مختصر شرح دهد.
- مراکز تنظیم تنفس در بدن را به طور صحیح نام ببرد.
- تظاهرات بالینی شایع بیماری های تنفسی را برشمرد.
- نقش پرستار در پیشگیری و درمان اختلالات تنفسی را شرح دهد.
- معیارهای شروع اکسیژن رسانی و علائم هیپوکسی را به طور کامل شرح دهد.
- عوامل موثر در اکسیژن رسانی را شرح دهد.
- انواع روش های اکسیژن رسانی را مقایسه نماید.
- عوارض اکسیژن رسانی مورد شرح دهد.
- انواع روش های بازکردن راه هوایی را به طور کامل شرح دهد.
- اهداف ساکشن را شرح دهد.
- اصول ساکشن کردن را با ذکر کامل مراحل روش کار توضیح دهد.
- نقش پرستار در پیشگیری و تسکین درد را شرح دهد.

۷. شناخت نیازهای بهداشتی

- نیازهای بهداشتی مددجو (در پوست، پاها و ناخن، دهان و دندان، مو، پرینه) را بیان کند.
- مراقبت های بهداشتی از پوست، پاها و ناخن، دهان و دندان، مو و پرینه را در مددجویان شرح دهد.
- در مورد شرایطی که موجب اختلال در بهداشت مددجو می گردند، بحث نماید.
- مشکلات مربوط به پوست، پاها و ناخن، دهان و دندان، مو و پرینه و اقدامات مربوطه به آن را فهرست کند.
- روش های بهداشتی را در مراقبت از پوست، پرینه، پاها و ناخن ها، دهان، چشم، گوش و بینی لیست کند.

۸. شناخت علائم حیاتی، محدوده طبیعی، عوامل موثر و حالت های غیرطبیعی آن

- اجزاء اصلی علائم حیاتی را به طور کامل نام ببرد.
- اصطلاحات مربوط به علائم حیاتی را به تفکیک و به طور کامل تعریف کند.
- علل اندازه گیری علائم حیاتی را به طور صحیح بیان کند.
- عوامل موثر بر تغییرات علائم حیاتی را به تفکیک شرح دهد.
- محدوده قابل قبول علائم حیاتی را به طور صحیح مشخص نماید.
- حالت های غیرطبیعی در علائم حیاتی را به درستی توضیح دهد.
- اهمیت ثبت علائم حیاتی را شرح دهد.

۹. شناخت راه ها، وسایل کنترل علائم حیاتی و چگونگی ثبت

- تجهیزات و وسایل ضروری جهت بررسی علائم حیاتی را به طور کامل نام ببرد.
- محل های بررسی درجه حرارت نبض و فشارخون را به طور صحیح مقایسه نماید.
- چگونگی بررسی نبض، تنفس، فشارخون، درجه حرارت را به طور کامل و صحیح بیان کند.
- مقادیر علائم حیاتی را به نحو صحیح ثبت و گزارش نماید.

۱۰. شناسایی مفهوم حرکت، بی حرکتی و عوارض آن

- حرکت و بی حرکتی را تعریف نماید.
- مفاهیم وضعیت مناسب بدن، حرکات هماهنگ، مکانیک بدن، انواع ورزش را شرح دهد.
- عوارض بی حرکتی را توضیح دهد.
- تشخیص ها و تدابیر پرستاری را برای بیمار بی حرکت لیست نماید.

- مراقبت پرستاری در مددجوی بی حرکت را شرح دهد.

۱۱. شناخت نیاز به دفع مدفوع و ادرار

- اهمیت دفع ادرار و مدفوع طبیعی برای مددجو را به درستی شرح دهد.
- چگونگی دفع طبیعی ادرار و مدفوع را به طور خلاصه بیان کند.
- اختلالات شایع دفع ادراری و مدفوع را به طور صحیح توضیح دهد.
- عوامل موثر بر دفع طبیعی را شرح دهد.
- تست های تشخیصی برای اختلالات دفعی را شرح دهد.
- تجهیزات مختلف برای رفع مشکلات دفعی را بشناسد.
- برنامه ریزی جهت رفع مشکلات دفع ادراری و مدفوع را به طور کامل شرح دهد.

۱۲. شناخت روند التیام زخم

- لایه های پوست را تشریح نماید.
- زخم را به درستی تعریف نماید.
- انواع زخم و علایم اختصاصی هر کدام را تشریح نماید.
- مراحل طبیعی بهبود زخم را به درستی شرح دهد.
- عوامل تاثیر گذار بر التیام زخم را شرح دهد.
- مشکلات بهبودی زخم را برشمرد.
- معیارهای ارزشیابی مددجو دچار اختلال در تمامیت پوست را بیان کند.
- عوامل خطرزا و موثر بر تشکیل زخم های فشاری را تحلیل کند.
- چهار مرحله زخم های فشاری را لیست نماید.
- اهداف پانسمان را به طور صحیح بیان نماید.
- اصول تعویض پانسمان را به درستی بیان نماید.
- انواع پانسمان را بیان کند.
- انواع درن ها را بیان کند.
- تشخیص های پرستاری مرتبط با اختلال در تمامیت پوست را فهرست نماید.
- مراقبت پرستاری برای مددجو دچار اختلال تمامیت پوست را برنامه ریزی نماید.

۱۳. شناسایی مراقبتهای قبل و بعد از عمل جراحی

- انواع طبقه بندی پروسیجرهای اعمال جراحی را با ذکر مثال و اصطلاحات مربوط به هر یک به طور خلاصه شرح دهد.
- اصول بررسی های عمومی مددجو قبل از عمل جراحی را بیان نماید.
- نکات اساسی در هنگام گرفتن رضایتنامه قبل از عمل را برشمرد.
- یک طرح آموزش قبل از عمل را بار اساس تشخیص های پرستاری احتمالی طراحی کند.
- بررسی های مددجو بعد از عمل جراحی را بیان نماید.
- مراقبت های پرستاری بلافاصله بعد از عمل جراحی را بر حسب نوع بیهوشی ذکر نماید.
- عوارض و اثرات شایع انواع جراحی را نام ببرد.
- اقدامات پرستاری که برای پیشگیری از عوارض بعد از عمل تعیین شده اند را شرح دهد.

۱۴. شناخت مفهوم و چگونگی پذیرش، ترخیص و انتقال مددجو

- اصول پذیرش بیمار را به درستی توضیح دهد.
- مراقبت های پرستاری در زمان پذیرش بیمار را به طور کامل شرح دهد.
- اصول ترخیص بیمار را به درستی توضیح دهد.
- مراقبت های پرستاری در زمان ترخیص بیمار را به طور کامل شرح دهد.
- اصول انتقال بیمار را به درستی توضیح دهد.
- مراقبت های پرستاری در زمان انتقال بیمار را به طور کامل شرح دهد.

۱۵. آشنایی با اصول گزارش نویسی

- هدف و اهمیت ثبت گزارش مراقبت های پرستاری را شرح دهد.
- ویژگی های ثبت گزارش با کیفیت را برشمرد.
- سیستم های ثبت گزارش در تیم مراقبت های بهداشتی را به درستی فهرست کند.
- اهداف و محتوای گزارش هنگام تحویل شیفت را به طور صحیح شرح دهد.
- اهداف و محتوای انواع گزارش (تلفنی، حوادث، پذیرش، انتقال، ترخیص، اتاق عمل را به طور صحیح شرح دهد.
- اصول ثبت موارد استثنایی و کامپیوتری را شرح دهد.
- فرم های متداول ثبت گزارش را بشناسد.
- ملاحظات اخلاقی و قانونی برای گزارش نویسی را شرح دهد.
- اصول مربوط به انواع گزارشات (پذیرش، انتقال، ترخیص و ... را در گزارش پرستاری یک بیمار فرضی به تفکیک به کارگیرد.
- بر اساس ثبت مشکل مدار به شیوه های (ثبت مبتنی بر مشکل SOAPIE, SOAP, PIE, POMR برای یک بیمار فرضی با رعایت کلیه اصول گزارش نویسی، یک گزارش پرستاری بنویسد.
- مشکلات رایج گزارش نویسی را شرح دهد.

۱۶. شناخت هدف، روش های دارو دادن و روش های محاسبات دارویی

- اصطلاحات مربوط به دارو دادن را به طور صحیح بیان کند.
- نقش و مسئولیت های پرستار را به طور کامل شرح دهد.
- شش قانون تجویز دارو را در یک بیمار فرضی به طور کامل به کارگیرد.
- الگوی ثبت دستورات دارویی را در یک بیمار فرضی بر اساس منابع به طور کامل و صحیح به کارگیرد.
- برای اجرای دستورات دارویی، کارت های دارویی را با کاردکس تطبیق دهد.
- مقدار داروی تجویز شده را به طور صحیح محاسبه کند.
- نحوه تجویز داروها را به طرق مختلف (خوراکی، شیاف، قطره های چشمی و بینی و گوش، پماد، اسپری به تفکیک با ذکر صحیح مراحل انجام کار به کار گیرد.
- انواع سرنگ ها و سرسوزن ها را بر اساس منابع به درستی طبقه بندی نماید.
- رعایت تکنیک استریل در حین آماده سازی دارو را به طور کامل شرح دهد.
- نحوه تزریق عضلانی، داخل وریدی، داخل جلدی، زیرجلدی را مقایسه نماید.
- محل های تزریق عضلانی، داخل جلدی، زیرجلدی را با ذکر نحوه پیدا کردن محل به درستی نمایش دهد.
- نکات مربوط به تزریق داخل وریدی را به طور کامل شرح دهد.
- نکات مربوط به تزریق داخل جلدی را به طور کامل شرح دهد.
- نکات مربوط به تزریق زیرجلدی را به طور کامل شرح دهد.
- نکات مربوط به تزریق عضلانی را به طور کامل شرح دهد.

۲۲. آشنایی با احکام اسلامی در مراقبت از مددجویان

- احکام مشاهده و لمس بیمار را شرح دهد.
- احکام نجاسات را شرح دهد.
- احکام نماز بیمار را شرح دهد.
- احکام میت را شرح دهد.

شیوه های تدریس:

- سخنرانی
  - سخنرانی برنامه ریزی شده
  - بحث گروهی
  - یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)
  - پرسش و پاسخ
  - یادگیری مبتنی بر تیم (TBL)
- سایر موارد:

وظایف و تکالیف دانشجو: (لطفاً شرح دهید)

کلاس های حضوری:

- ❖ حضور به موقع و تمام وقت در کلاس درس
- ❖ مطالعه مطلب درسی هر جلسه قبل از تدریس
- ❖ ارائه پاسخ به سوال های مطرح شده در شروع یا پایان هر کلاس (کتبی یا شفاهی)
- ❖ خاموش کردن تلفن همراه در طول کلاس
- ❖ شرکت در امتحانات پایان ترم

آموزش مجازی

- ❖ حضور به موقع و تمام وقت در صورت برگزاری کلاس با استفاده از نرم افزار اسکای روم
- ❖ ارائه پاسخ به سوال های مطرح شده در حین برگزاری کلاس (مخاطب خاص)
- ❖ رعایت اصول اخلاقی در فضای مجازی و شئونات دانشجویی
- ❖ حضور فعال و ارائه پاسخ به سوال های مطرح شده در تالار گفتگو (مخاطب خاص)
- ❖ زدن تیک حضور هر جلسه (حداکثر یک هفته)
- ❖ ارائه تکالیف در تاریخ تعیین شده
- ❖ شرکت در آزمون های میان ترم
- ❖ برداشت محتواهای آموزشی برگزاری شده در موعد مقرر
- ❖ شرکت در امتحان پایان ترم

وسایل کمک آموزشی:

- وایت برد
  - ویدئو پروژکتور
  - کامپیوتر
- سایر موارد (لطفاً نام ببرید):

نحوه ارزشیابی و درصد نمره: (از نمره کل)

- آزمون میان ترم: ----- درصد نمره
- آزمون پایان ترم: ۶۰ درصد نمره
- انجام تکالیف: ----- درصد نمره
- شرکت فعال در کلاس درس: ۴۰ درصد نمره (پرسش و پاسخ، کوئیز هر جلسه، غیبت)
- سایر موارد (لطفاً نام ببرید): ارزشیابی آزمون پایان ترم شامل آزمون تئوری

نوع آزمون

- تشریحی
- پاسخ کوتاه
- چندگزینه ای
- جور کردنی
- صحیح- غلط

منابع پیشنهادی برای مطالعه: (لطفا نام ببرید):

منابع فارسی :

۱. مجموعه ۱۰ جلدی مبانی پرستاری کوزیر و ارب
۲. موسوی ، ملیحه السادات؛ عالیخانی مریم . روشهای پرستاری بالینی . تهران : انتشارات شهراب ، چاپ جدید
۳. اصول و فنون پرستاری تألیف بابک روزبهانی و شادی دهقان زاده
۴. پوتر پ آ، پری گریفین آ. اصول و فنون پرستاری. ترجمه اساتید دانشکده پرستاری و مامایی ایران. تهران: انتشارات سالمی؛ ۱۳۹۸.
۵. اصول پرستاری تایلور . مهارتهای بالینی پرستاری . ترجمه : مهدوی ، زهرا و همکاران ، انتشارات بشری، ترجمه و چاپ جدید
۶. دوگا س بورلی ویتز . اصول مراقبت از بیمار . جلد اول و دوم ، ترجمه گروه مترجمین . تهران : انتشارات معاونت پژوهشی وزارت بهداشت، چاپ جدید
۷. روشهای پرستاری بالینی، ترجمه علیرضا خاتونی و همکاران، انتشارات جامعه نگر، تهران، ۱۳۹۸
۸. صالح زهی ، ه. خجسته، ف. روشهای پرستاری بالینی، چاپ اول، انتشارات کتاب برنا، رشت ۱۳۹۶

منابع انگلیسی

1. Kozier G, Erb G. Fundamentals of Nursing: Concepts, Process and Practice. 7th edition. New York: Prentice Hall; 2018
2. Taylor CR, Carol L, Lemone P, Lynn P. Fundamentals of Nursing: the Art and Science of Nursing. Care new edition. Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins.

جدول هفتگی کلیات ارائه‌ی درس

نام استاد	فعالیت‌های تکمیلی جلسات آفلاین			شیوه ارائه درس		عنوان مبحث	تاریخ	جلسه
	گفتگو	تکلیف	خودآزمون	آنلاین	حضور			
خانم حجتی					❖	معارفه و آشنایی با طرح درس شناسایی عفونت و چگونگی کنترل آن، اصول دست شستن شناخت امنیت مددجو و چگونگی تامین آن	۱۴۰۳/۷/۱۴	۱
خانم حجتی					❖	شناخت و بررسی علائم حیاتی	۱۴۰۳/۷/۲۱	۲
خانم حجتی					❖	آشنایی با اصول دارو درمانی و محاسبات دارویی	۱۴۰۳/۷/۲۸	۳
خانم حجتی					❖	آشنایی با اصول دارو درمانی و محاسبات دارویی	۱۴۰۳/۸/۵	۴
خانم حجتی					❖	شناسایی مفهوم تغذیه در مراقبت از مددجو	۱۴۰۳/۸/۱۲	۵
خانم حجتی					❖	شناسایی مفاهیم مرتبط با اکسیژن رسانی	۱۴۰۳/۸/۱۹	۶
خانم حجتی					❖	آشنایی با مراقبت از زخم و زخم فشاری	۱۴۰۳/۸/۲۶	۷
خانم حجتی					❖	شناخت دفع مدفوع و ادرار و چگونگی مراقبت از مددجو در این زمینه	۱۴۰۳/۹/۳	۸
خانم حجتی					❖	شناسایی مفهوم حرکت، بی حرکتی و عوارض آن	۱۴۰۳/۹/۱۰	۹
خانم حجتی					❖	شناسایی مراقبت های قبل و بعد از عمل جراحی شناسایی تعادل مایعات و الکترولیت ها در مددجو	۱۴۰۳/۹/۱۷	۱۰
خانم حجتی					❖	آشنایی با اصول ثبت و گزارش نویسی شناخت مفهوم و چگونگی پذیرش، انتقال و ترخیص مددجو	۱۴۰۳/۹/۲۴	۱۱
خانم حجتی					❖	آشنایی با احکام اسلامی در مراقبت از مددجویان و مراقبت از جسد	۱۴۰۳/۱۰/۱	۱۲
						امتحان پایان ترم		۱۳